

ÇOCUK ve ÖĞRETMEN

Çocukların anne babalarından sonra zamanı en çok paylaştıkları kişiler öğretmenlerdir. Hatta anaokuluna ve ilkokula giden bir çocuk, öğretmenini anne-babasından daha çok görür. Bir baba çocuğunu akşam bir kaç saat görebilirken, öğretmen çocuklarla en az altı saat beraberdir. Çocuğun hayatına bu kadar uzun bir zaman diliminde giren kişi, şüphesiz çocukların kişiliğini-karakterini ve gelişimini şekillendirmede büyük etkiye sahiptir.

Büyümekte olan bir çocuğun öğretmenlerden ilk beklentisi sevgi ve ilgidir. Temel ihtiyacı sevgi, şefkat ve merhamet olan çocuğun, ruhuna sevgi tohumlarını ekecek kişilerden biri de öğretmenlerdir. Bu nedenle bir öğretmenin çocuklara verebileceği ilk şey, müfredatta yazmasa da sevgi ve merhamettir. Bir çocuğun sevgi ve merhamet talebini karşılamak, çocuğun psikolojisindeki olası yaralarının iyileşmesi açısından da önemlidir. Sevgisizlik, bilgisizlikten daha büyük bir yaradır. Bazı öğretmenler, farkında olmadan başarılı, derse çok katılan öğrencilere daha fazla sevgi gösterebilir. Ne var ki, sınıfta dersle ilgisiz görünen öğrencilerin daha çok sevgiye ihtiyacı olabilir. Onlara yönelik bir sevgi kanalı açmak, bir öğretmenin yapabileceği en güzel tutumlardan biridir.

Bir çocuk için bu hayatın olmazsa olmazlarından biri sevgi ise diğeri de güvendir. Çocuklar doğumdan itibaren çevresindeki yetişkinlere güvenmek isterler. Çünkü bu dünya onlara göre çok yabancı bir yerdir ve uçsuz bucaksız dünyada kendini güvende hissedebileceği yegâne yer yetişkinlerin yanıdır. Çocuk, yetişkinlerden aradığı güveni bulamadığında büyük bir boşluğa düşer. Çocuk öğretmenine güvenmek ve kendini ona teslim etmek ister. Çocuğun, kendisine saygı duyan değer veren birine güvenmesi zaten zor olmayacaktır. Ancak öğretmenin söz verip sözünde durmaması, çocuğu kınaması, eleştirmesi, yeterli ilgiyi ona sunamaması, adaletli olamaması zamanla çocuğun güvenini kırar. Öğretmen çocukta “Ben öğretmenimin gözünde değerliyim, o beni yarı yolda bırakmaz, arkamda destekçimdir, zorluklarda yanımdadır, yanlış bilsem de beni sevmekten vazgeçmez.” duygusunu oluşturduğunda güveni de oluşturmuş demektir.

Bir sınıfta bulunan herkese “çocuk” desek de, onların her biri farklıdır. Aile yapısı, geçmişi, sosyo-ekonomik durumu, yetenekleri, duyguları, öğrenme şekli, öğrenme hızı ve istekleri ile her çocuk ‘biricik’dir. Şüphesiz ki bu kadar farklı çocuğa aynı anda öğretmenlik yapmak zordur. Bu nedenle öğretmenlik mesleği kutsal görülür. Çocuklar, aynı bahçede açmış farklı çiçekler gibidir. Bütün çiçekleri bir çiçeğe dönüştürmeden her bir çiçeği ayrı ayrı sulamak, beslemek büyütme ancak maharetli bahçıvanların işidir. Öğretmenin yapabileceği en büyük işlerden biri, çocukların her birinin sahip olduğu değişik yetenekleri keşfetmek ve bunu başta çocuğa, sonra ailesine fark ettirmektir. Her çocukta bir cevher vardır. Akademik başarı, başarının sadece bir boyutudur. Çocuktaki cevheri keşfedip onu büyüten kişi ise öğretmendir.

6-12 yaş dönemi her çocuğun başarıyı tatması gereken bir dönemdir. Bu dönemdeki bir çocuk, herhangi bir alanda başarı tatmazsa hayatının ileriki yıllarında aşağılık duygusuna kapılabilir, kendini değersiz ve yetersiz görebilir. Bazı çocuklar akademik alanda, bazıları sporda, bazıları sanatta, bazıları müzikte, bazıları ise resimde iyidir. Kimi çocukların insani ilişkileri güzeldir, kimisinin ise dil ya da ses kullanma becerisi yüksektir. Her çocuk, sağlıklı ruh gelişimi için “Ben şu alanda iyiyim.” şeklinde en az üç-dört cümle kurmaya ihtiyaç duyar. Bir öğretmenin çocuklara yapabileceği en büyük iyiliklerden biri onlara iyi oldukları alanları gösterip herhangi bir alanda başarı duygusunu tattırmaktır. Başarının sadece ders başarısına indirgendiği günümüzde, çocuğun dikkatini diğer başarılı olduğu bir alana yöneltmek ve ona “Sen bu alanda iyisin” mesajını vermek, bir çocuğu sunulacak en büyük hediyelerden biri olacaktır.

Bir bebekten bir yaşlıya kadar her insan onur ve izzet taşır. İnsanoğluna yapılacak en büyük kötülüklerinden biri onun haysiyetini zedelemektir. İnsanın onuru zedelenip parçalandığında o kişi insanlığını kaybeder. Çocuğun onuru ile yetişkininki arasında bir fark yoktur. Bir yetişkini aşağılamak, onunla alay etmek, herkesin içinde onu küçük düşürmek, herkesin önünde ona ceza vermek, bir başkası ile kıyaslamak ne derece onur kırıcı ise, aynı durum çocuklar için de geçerlidir. Öğretmenler bazen eğlenmek, bazen de ders vermek amacıyla farkında olmadan çocukların onurlarını zedeliyor ve izzetleri ile oynuyor olabilirler. Çocuğa sadece çocuk olarak değil de aziz bir insan olarak bakmak bir öğretmene yakışan en güzel hasletlerden biridir.

Çocuklar, büyüklerin kendi hakkındaki düşüncelerinden etkilenir ve genellikle bunları içselleştirirler. Eğer öğretmenleri çocuklara “tembel, miskin, uyuşuk, alık, aptal, sakar, beceriksiz, hiperaktif, dikkati dağınık, korkak, çekingen” gibi etiketler takarlarsa, çocuklar gerçekten öyle olduklarını düşünürler. Zamanla bu etiket onların bir parçası, bir kimliği haline gelir. Bu aşamadan sonra, çocuğu o etiketin etkisinden çıkarmak çok zor olur. İyi öğretmen çocukları etiketleyen değil, bilakis onların üzerine yapışmış olumsuz etiketleri çıkaran kişidir.

Çocuklar meraklıdır ve merak öğrenmenin temelidir. Çocuk, doğduğu andan itibaren yürümeyi, konuşmayı, nesnelerin adını ve dünyayı, merakı sayesinde kısa sürede öğrenebilir. Keşfetme arzusu canlı tutulan bir çocuk, öğrenmeye daima hazır olur. Merak duygusunu körelten en önemli şey merak duymasına fırsat vermemek ve çocuğa merak etmediklerini öğretmektir. Merak etmediklerini öğrenen çocuk zamanla öğrenmeden soğur. Bu nedenle öğretmenlere düşen önemli bir görev çocukların merak duygularını diri tutmaktır. Öğretim yaparken çocukların bu duygularından yola çıkan, onlara ömür boyu taşıyacakları bir hazine bırakır. Bu hazine, çocukların öğrenme süreçlerinden keyif almaları ve keşfetmenin heyecanını yaşamalarıdır.

Okul yıllarında öğrenilen bilgiler zamanla unutulmakta ancak, biriktirilen duygular ömrün sonuna kadar taşınmaktadır. Bu nedenle öğretmen salt bilgi aktarımını hedeflememeli, çocukların

zihinlerinden ziyade gönüllerine hitap etmelidir. Çocukların okul sürecinden olumlu hatıralarla ayrılmasını, güzel insani ilişkiler kurmasını sağlamak öğretmenin diğer bir görevi olmalıdır.

Öğretmen, sadece çocuklara değil aslında tüm topluma rehberlik eder. Bazen sadece sınıftaki çocuklara öğretmenlik yapmak yetmez, anne babalara da rehberlik etmek gerekir. Çocuğa yaklaşım, ödül ve cezanın kullanımı, yanlış ebeveynlik davranışlarından uzaklaştırma konusunda velileri bilgilendirip onlara yeni ufuklar açmak toplumun gelişimi adına çok güzel bir adım olacaktır.

Evet, öğretmenlerimizden çok şey bekliyoruz. Bir anne-baba kendi çocukları ile ilgilenmekte zorlanırken onlardan pek çok çocuğa dokunmalarını istiyoruz. Bunun zor olduğunu da biliyoruz. Bu zorluğu ancak birlikte aşabiliriz. Toplum olarak öğretmenlerimize daha çok sahip çıktığımızda ve onların çok daha fazla değe verdiğimizde inanıyoruz ki, öğretmenlerimiz zor şartlar altında olsalar da çocuklarımız için en iyisini yapacak ve onların geleceğe güvenle taşıyacaklardır.

Bütün öğretmenlerimize saygı ve hürmetlerimizle.